

Racespecific Avlsstrategi - RAS

FCI nr. 008 Australisk Terrier

Følgende rapport om Australiske Terrier er beregnet for raceinteresserede – både opdrættere og privatpersoner og skulle gerne være en guide for nuværende såvel som fremtidige opdrættere.

Da der i Danmark ikke findes nogen form for registrering af hyppighedsforekomsten af sygdomme i racen og da der fødes forholdsvis få individer i landet om året kunne konklusionerne være misvisende for racen generelt, vi har derfor lånt oplysninger fra den svenske Australisk Terrier Klubs "Avlsstrategi for Australisk Terrier", for at give et billede af racen i dag.

Oprindelse

Den Australiske Terriers oprindelse går helt tilbage til 1800-tallet. Grundlæggende for racen blev flere af de små terriers, som britiske emigranter bragte med sig til Australien i det nittende århundrede. Den lille ruhårede hund,

som flere farmere på øen Tasmanien havde fremavlet, blev med tiden krydset med de britiske terriers, som var i besiddelse af de egenskaber, opdrætterne ønskede den nye race skulle have.

Cairn Terrieren, Dandie Dinmont Terrieren, Skye Terrieren og ikke mindst den gamle Skotske Terrier er de racer, som har sat størst præg på den Australske Terrier. Opdrætterne lagde vægt på at skabe en brugshund med mange talenter. Den skulle være vagtsom, så den i tide kunne advare sine ejere mod ubudne gæster, den skulle være hurtig og modig, jage slangerne ud af kornet før høsten, udrydde plager som vilde kaniner, rotter og mus, sidst men ikke mindst skulle den være en pålidelig og kærlig legekammerat for børnene. Efter års solidt samarbejde lykkedes det for det stigende antal australske opdrættere at få avlet de mange talenter ind i den lille terrier, hvis charmerende udseende og væsen efterhånden har gjort den populær over det meste af verden.

Skotsk terrier anno 1888; den ene af de terrierracer, Australsk terrier er skabt ud fra.

Hvordan racen kom til Danmark

I årene 1950-1953 opholdt komtesse Lise Moltke sig i England hos hertugen og hertuginde af Gloucester. Hertugparret var på deres vandring i naturen altid omgivet af den flok Australske Terriers, som de havde haft med hjem efter et 3 årigt ophold i Australien. Det var på en af disse vandreture den 10 måneder gamle Neneside Kursaal Digger forsvandt. Man var ved at opgive eftersøgningen af hunden, da Lise Moltke hørte en svag klynken ved roden af et stort træ. En redningsaktion blev straks sat i gang, og i 2 meters dybde fandt man den lille terrier i en kaningang, hvor han sad i klemme imellem træets rødder. Gensynsglæden blev stor, og i taknemmelighed over hundens redning forærede hertugparret Lise Moltke den lille ivrige jæger Digger ved hendes hjemrejse til Danmark.

Sådan kom den første Australske Terrier til Danmark, og Lise Moltke blev den første opdrætter af den race, hun var kommet til at holde så meget af.

Dandie Dinmont terrier, en anden race, som er medgået til at skabe racen Australsk terrier. Tegning anno 1888.

Racens udseende og væsen

Den Australske Terrier er en aktiv, humørfyldt og selvbevidst lille hund med en tiltalende karakter og et frejdigt væsen. Også af ydre er den charmerende og kvik med sit skægpydede hoved, små livlige øjne, spidse opretstående ører og den karakteristiske bløde topknot i panden. På halsen vokser hårene i modsat retning, og danner den særprægede pelskrave, der yder beskyttelse mod eventuelle slangebider.

Sit jagtblod og terriertemperament til trods er den Australske terrier en ideel familiehund, der knytter sin stærkt til sin ejer, og er sin familie utrolig hengiven.

Som vagthund er Aussien enestående med sin fantastisk skarpe hørelse. Den skal nok sige til i tide, hvis der er noget usædvanligt på færde, eller der kommer fremmede. Bliver den opdraget konsekvent med fasthed, kærlighed og forståelse, får man alle tiders dejlige kammerat.

Bliver den opdraget konsekvent med fasthed, kærlighed og forståelse, får man alle tiders dejlige kammerat.

I 1872 blev den første hund vist på en udstilling i Australien, den havde dog endnu ikke fået sit nuværende navn.

Den første racestandard blev skrevet i 1887 og den er efterfølgende blevet suppleret, bl.a. med flere detaljer.

FCI Racestandard 1998 udgave

Anvendelse:	Terrier.
--------------------	----------

Klassifikation:	FCI Gruppe 3 (Terriers), Sektion 2 (Små terriers). Uden brugsprøve.
Helhedsindtryk:	En robust, lavtstillet hund, forholdsvis lang i forhold til sin højde, med udtalt terrierkarakter, årvågen, aktiv og sund. Den utrimmede, stride pels, hvis markerede halskrave når ned til brystbenet, og det lange, kraftige hoved bidrager til at understrege dens barske, robuste udseende.
Temperament:	Den er først og fremmest en brugs-terrier, men dens trofaste og stabile natur gør den lige så velegnet som familiehund.
Hoved: <u>Skalle:</u> <u>Stop:</u> <u>Næse:</u> <u>Næseparti:</u> <u>Læber:</u> Kæber, bid:	Lang og flad, af moderat bredde, udfyldt mellem øjnene. Dækket af en blød "topknot". Let, men tydeligt. Sort, af moderat størrelse. Det sorte næselæder strækker sig op ad næseryggen. Stærkt og kraftfuldt, af samme længde som skallen. Næsepartiet skal være kraftigt og må ikke virke indfaldent under øjnene. Dets længde og styrke er væsentlige for at give et stærkt, virkningsfuldt bid. Sorte, stramme og tørre. Stærke og effektive kæber med store, regelmæssigt placerede tænder. De øverste fortænder slutter tæt ned foran de underste (saksebid).
Øjne:	Øjnene skal være små og ovale, med et opvakt udtryk, mørkebrune af farve. De er ansat med god indbyrdes afstand og ikke udstående.
Ører:	Ørerne er små, opretstående og spidse, båret højt og ansat moderat bredt. De er uden lange hår og er udtryksfulde i brug (gælder ikke hvalpe under 6 måneder).
Hals:	Halsen er af god længde, let buet og stærk. Den går jævnt over ide velvinklede og godt tilbagelagte skuldre.

<p>Krop:</p> <p><u>Ryg:</u></p> <p><u>Lænd:</u></p> <p>Bryst:</p>	<p>Lang i forhold til højden, solidt bygget. Ved bedømmelsen af kroppen skal man være opmærksom på beskrivelsen i indledningen: "En robust, lavtstillet hund, forholdsvis lang i forhold til sin højde".</p> <p>Overlinien er vandret.</p> <p>Stærk.</p> <p>Af moderat dybde og bredde, med godt hvælvede ribben. Forbrystet er veludviklet, med et relativt dybt underbryst.</p>
<p>Hale:</p>	<p>Kuperet, højt ansat og godt båret, dog ikke ind over ryggen.</p> <p><i>NB! Kupering er forbudt i Danmark.</i></p>
<p>Lemmer:</p>	
<p>Forpart:</p> <p><u>Mellemhånd:</u></p>	<p>Forbenene har god benstamme, er lige og parallelle set forfra. Benene har lette frynser ned mod håndroden.</p> <p>Stærk, ikke skråtstillet.</p>
<p>Bagpart:</p>	<p>Moderat lang, men bred. Set bagfra skal bagbenene være parallelle fra</p>

Racen har haft flest registrerede hvalpe i 1980'erne, men aldrig været en modehund med astronomiske hvalperegistreringer. En oversigt følger i afsnittet om population.

Avlsarbejdet er på eksteriør fronten gået fremad og vi har i dag færre hunde med dårlige fronter, tandstatus er i de fleste tilfælde god. Størrelsen har svinget noget og det må tilstræbes fremover at komme så tæt på racestandarden som muligt. Der er dog stadig en del at arbejde med, f.eks. dukker bløde pelse af og til op, for korte overarme med "hvirvlende" forbensbevægelser til følge. Stejle skuldre og for lidt forbryst skal der også fokuseres på. I kommentarerne til standarden står der at "skulderhøjden bør være lig med ryglængden fra manke til halerod og hele længden, fra forbryst til bagdel, er en halv gang længere. Dette forhold er ca. 10 til 15. For at proportionerne skal være ideelle, må begge disse mål opfyldes, eftersom en hund meget vel kan have det rette højde/ryglængdeforhold, men hvis den er stejl i skuldrene og mangler forbryst vil den ikke have den rette totallængde og så får man ikke den ønskede effekt, at hunden er lang i forhold til sin højde."

Målsætning

At fortsætte med at forbedre exteriorret på vore Aussier og opdrætte hunde som ligger så tæt på racestandarden som muligt og som er funktionelle, sunde og har et godt temperament

Opdrætterne skal være fortrolige med standarden og være kritiske ved valg af avlspartnere til deres hunde. Anvend sunde, velbyggede hunde i avlen, også selvom de ikke er udstillingsstjerner. En god tommelfingerregel er at forbenenes linje ikke går op i ørerne og at hasens linje er bagved haleansætningen uden at hunden står overvinklet.

Population

Den Australske Terrier har i Danmark aldrig været nogen stor race og når man er ude at lufte sin aussie mødes man ofte af spørgsmål om, hvad i alverden det er for en hund?

Som det fremgår af nedenstående skema toppede antallet af registreringer i 1985 for derefter i en årrække at ligge omkring 100. Fra 1990 har antallet været jævnt faldende, hvilket fortrinsvis skyldes at flere opdrættere er stoppet med at opdrætte dels grundet personlig sygdom og dels p.g.a. overgang til andre racer.

I tallene indgår importen som i gennemsnit er 3 aussier om året.

År	Registreringer	År	Registreringer	År	Registreringer
1979	72	1989	49	1999	84
1980	84	1990	91	2000	42
1981	123	1991	65	2001	84
1982	116	1992	53	2002	34
1983	101	1993	48	2003	41
1984	86	1994	82	2004	51
1985	111	1995	59	2005	51
1986	79	1996	65	2006	22
1987	97	1997	63	2007	25
1988	105	1998	52	2008	14
				2009	18

Indavlsgraden bør normalt ikke ligge højere end 2,5 og den anbefalede minimumsgrænse for effektiv populations størrelse ligger på 60-70. Ud fra antal registreringer i 2004 er der beregnet en populations størrelse i DK på 68, hvilket ligger indenfor den anbefalede minimumsgrænse.

	Antal kuld	Antal hvalpe	Gennemsnit	Indavlskoefficient
2000	10	45	4,5	2,04
2001	17	81	4,7	2,64
2002	10	36	3,6	3,37
2003	10	42	4,5	4,54
2004	9	45	5	3,65
2005	10	52	5,2	3,05
2006	3	14	4,6	1,52
2007	4	27	6,7	1,62
2008	2	9	4,5	0
2009	3	14	4,6	0,54
Total	78	365	4,6	2,29

Generelt må man konstatere, at der gennem årene er blevet importeret en del hunde og parringer med udenlandske hunde er ligeledes brugt rimelig meget, dette har været medvirkende til at øge populationen.

I perioden 2000-2009 er der, som det ses i skemaet født 78 kuld – 365 hvalpe . Der er i avlen brugt 43 forskellige tæver og 26 hanner hvilket i gennemsnit giver en effektiv population på 67.

Mål :

- Genetisk variation i racen, den etiske anbefaling nævner, at der ikke bør parres tættere end 6,25 % men det bør tilstræbes at indavlsgraden ikke er højere end 2,5%
- At undgå matadoravl.
- Årlig offentliggørelse af den gennemsnitlige indavlsgrad i TN og på hjemmesiden for Australsk Terrier
- Årlig Offentliggørelse af kuldstørrelse og population.
- Informere og hjælpe nye opdrættere.

Sundhed

Generelt må man sige, at den Australske terrier er en sund og robust hund hvis levealder ofte ligger på 12 – 15 år.

Vore erfaringer m.h.t. sundhed er bygget på nuværende og tidligere opdrætteres egne erfaringer samt viden erhvervet ved kontakt med et utal af ejere af australske terriere.

Af kendte sygdomme i racen kan nævnes diabetes, patellaluxation, Calve Leg Perthes, Cushings sygdom, allergiske hudproblemer (f.eks efter loppebid). Rindende øjne (kan skyldes manglende trim at hårene omkring øjnene eller at øjenlåget "ruller").

Man kan ikke i dag sige, at nogen af de nævnte sygdomme optræder i større grad, hvor man nogle år tilbage, så en del tilfælde af diabetes, synes sygdommen nu at være på tilbagetog. Men også hos hundene har livsstilssygdomme vundet indpas, idet man f.eks. af og til ser type 2 diabetes hos overvægtige hunde ofte startende når hunden er 6-7 år.

Eftersom der i Danmark ikke findes centralt registrerede oplysninger om eventuelle arvelige sygdomme indenfor racen, er det vanskeligt at give et nøjagtigt billede af med hvilken hyppighed de nævnte sygdomme optræder.

Vore nabolande har i flere år haft dokumenterede tal for bl.a. Patellaluxation, Calve Leg Perthes, diabetes, hudproblemer m.m.

Af resultater fra Sverige kan nævnes:

Patellaluxations 4% (alle grader i alt)

Diabetes 3%

Cushings sygdom 2%

Hudproblemer 5 % p.g.a allergi - øvrige hudproblemer 7%

Målsætning med hensyn til sundhed:

At bevare racens sundhed såvel fysisk som mentalt og igennem omhyggeligt udvalg af avlsdyr at forhindre en stigning i antallet af arvelige sygdomme. Opdrætterne må være medansvarlige for at bibeholde og forbedre sundheden i racen, bl.a. gennem åbenhed imellem dem og ligeledes åbenhed mellem opdrættere og hvalpekøbere samt mellem opdrættere og raceklub/ledelse. Opdrættere bør give hvalpekøbere fyldestgørende oplysninger om racens egenskaber og behov. Det er i de lande vi samarbejder, med blevet almindeligt at undersøge især hunde der indgår i avl for arvelige øjensygdomme samt for løse knæled (patellaluxation), og tendensen i Danmark går i samme retning, selvom det ikke er et krav.

Patella- og øjenlysningsstatus kommer automatisk på hundeweb, hvalpekøberne bør opfordres til at få disse undersøgelser foretaget, hvis de har den mindste mistanke om uregelmæssigheder.

Litteraturliste

Betty Bryde Bogen om Australske Terrier

Den svenske klub for Australsk terrier: Avlsstrategi for Australsk terrier

Nell Fox: Australian Terrier A Complete and Reliable Handbook